

SÄRSKILT UTLÅTANDE

Ändring av översiktsplan 2013 avseende kusten och havet

Handläggning

Förslag till ändring av Översiktsplan 2013 för Kristianstad kommun avseende kusten och havet (KF 2013-03-12). Planförslaget upprättat 2019-02-04 fanns tillgängligt för en andra granskning fr om 2019-03-13 t o m 2019-05-13.

Planförslaget har under granskningen funnits tillgänglig i Rådhus Skåne i Kristianstad samt på kommunens hemsida. Sammanlagt 10 st skriftliga yttranden har inkommit under granskningstiden, varav 6 st med erinran eller andra synpunkter. I detta granskningsutlåtande redovisas inkomna yttranden tillsammans med kommunens bedömning i frågan och kommentarer om hur planförslaget har påverkats av synpunkten.

Sammanfattning av justeringar efter utställning

Planen har justerats avseende höga objekt inom sammanhållen bebyggelse justeras till 45 m höjd från tidigare 50 m höjd vilket motsvarar försvarets krav.

Underlagskartorna har förtydligats med två separata kartor med planeringsförutsättning där samtliga riksintressen samlats på en karta, denna karta fanns tidigare endast i planbeskrivningen.

Havsanvändningskartan har förtydligats med totalförsvaretsinfluensområden som ändrats till påverkansområde.

Övriga synpunkter har hanterats med förtydliganden av redaktionell karaktär se vidare under MSF kommentar efter respektive yttrande.

YTTRANDEN UTAN ERINRAN

Nr	Avsändare	Inkommandedatum
4	Lantmäterimyndigheten Kristianstads kommun	2019-04-12
5	C4 energi	2019-05-13
6	Tekniska nämnden Kristianstads kommun	2019-05-09
7	Kommunstyrelsen Kristianstads kommun	2019-06-19

YTTRANDEN MED ERINRAN ELLER ANDRA SYNPKUNKTER

<u>Nr</u>	<u>Avsändare</u>	<u>Inkommanddatum</u>
<u>1</u>	<u>Länsstyrelsen</u>	<u>2019-05-17</u>
<u>2</u>	<u>Försvarsmakten</u>	<u>2019-05-13</u>
<u>3</u>	<u>Region Skåne</u>	<u>2019-05-16</u>
<u>8</u>	<u>Bromölla kommun</u>	<u>2019-05-13</u>
<u>9</u>	<u>Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla</u>	<u>2019-05-15</u>
<u>10</u>	<u>Sven-Erik Magnusson</u>	<u>2019-05-11</u>

YTTRANEN FRÅN REGIONALA OCH STATLIGA INSTANSER

1. Länsstyrelsen

Redogörelse för ärendet

Kristianstads kommun har översänt Attraktiv kust, livskraftigt hav, ändring av Översiktsplan 2013 avseende kusten och havet, här hänvisad till som ÄÖP, till Länsstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 7§ plan- och bygglagen (SFS 2010:900, här hänvisad till som PBL). Den kommunövergripande översiktsplanen, antagen 2013, hänvisas här till som ÖP2013. Enligt planhandlingarna kan ÄÖPns syfte sammanfattas i två delar:

1. Att sammanställa befintlig kunskap och underlag för att skapa en helhetsbild av de planmässiga förutsättningarna och de olika intressen som finns längs kusten och i havet.
2. Att ange politiskt förankrade strategier och riktlinjer för hur kusten och havet kan användas samtidigt som de naturliga ekosystemen förvaltas och förstärks.

Planeringshorisonten sträcker sig till 2030 med utblickar i ett längre tidsperspektiv utifrån klimatförändringarna. ÄÖPn gäller tillsammans med Vindbruksplan för Kristianstads kommun - tematiskt tillägg till översiktsplanen (antagen 2011). Geografiskt omfattar planen kustområdet från strandlinjen och 3 km inåt land och det kommunala havsområdet enligt 3 kap. 3 § punkt 23 PBL. För Åhus gäller fortsatt ÖP2013.

Under utställningstiden ska länsstyrelsen enligt 3 kap.16 § PBL avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

- Förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB)
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5. kap MB inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB (strandskyddsområde),
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Granskningsyttrandet ska i enlighet med bestämmelserna i PBL redovisas tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska detta anmärkas i planen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Planhandlingarna redovisar på ett tydligt sätt Kristianstadkustens värden, förutsättningar och hur olika intressen är sammankopplade. Som underlag till översiktsplanen finns gediget kunskapsunderlag som täcker in flera olika värdeaspekter av kusten och havsområdet.

Kopplingar till nationella, regionala och lokala mål, planer och program är tydlig.

Det framgår att kommunen uppmärksammat att det inom vissa geografiska områden och för vissa åtgärder kan uppstå intressekonflikter som behöver beskrivas ytterligare beskrivas samt hanteras vid kommande planläggning och prövningar. Länsstyrelsen anser att ÄÖPn utöver detta generellt ger tillräcklig vägledning intill kommande prövningar på den övergripande nivå som en översiktsplan har att hantera. Avseende tydlighetskravet är det otydligt vad som avses med Riksintresse influensområde på vattenanvändningskartan. Vidare bör det förtydligas att kartan Planeringsförutsättningar inte omfattar riksintressena och att lämplig hänvisning till dessa bör göras.

Länsstyrelsens övergripande ställningstaganden avseende skyldighet att lämna synpunkter enligt 3 kap.16 § PBL är följande:

- Risk för översvämning och erosion kan komma att kvarstå vid kommande planläggning och prövningar.
- Uppförandet av vindkraft inom Taggenområdet riskerar att påtagligt skada riksintresset för totalförsvarets militära del.

Länsstyrelsens synpunkter

Risk för översvämning och erosion

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att Kristianstad har tagit fram råd och anvisningar inför byggnation inom riskområden för översvämning och erosion. Tillsammans med strategierna för beredskap för framtida havsnivåhöjningar underlättar dessa för kommande prövningar och detaljplaner. Med hänsyn till frågans komplexitet och avsaknaden av idag kända hållbara lösningar anser Länsstyrelsen att redovisningen i ÄÖPn visat att kommunen är väl medveten om de intressekonflikter som kan uppstå vid prövning av ärenden. Samtidigt konstaterar Länsstyrelsen att redovisningen i ÄÖP och dess vägledning inte är så pass heltäckande för att det ska gå att bedöma om föreslagen bebyggelse är olämplig avseende risken för översvämning och erosion. Till exempel kan föreslagna anpassningsåtgärder anses olämpliga eller ej genomförbara.

Översiktsplanen ger inte heller en tydlig vägledning avseende hur områden med risk för erosion ska hanteras.

Länsstyrelsen påminner därför om att det krävs individuell prövning inom och i vissa fall även utanför riskområden för att avgöra om marken är lämplig för bebyggelse. Länsstyrelsens samlade bedömning är att frågan om risk för översvämning och erosion kan komma att kvarstå vid kommande planläggning och prövningar.

Angående bedömningar utifrån havets medelvattennivå i framtida scenarier

Länsstyrelsen konstaterar att nivån som kommunen anger, 2,57 meter över havet, som högsta nivå för vattenstånd år 2100 inte är det värsta scenario som kan inträffa. De osäkerheter som finns avseende hur mycket havets medelvattennivå kan komma att stiga är en viktig del av bedömningen av markens lämplighet för bebyggelse. Oavsett vilket klimatscenario som kommunen angett vid beräkningen ovan så är sannolikheten för att havsnivån faller inom de intervall som IPCC anger och som regionaliserats av SMHI 66%. Enligt Kopp et al. (2014) är sannolikheten för medelhavsnivån ska stiga mer än 1 m fram till år 2100 så hög som 17%.

Eftersom havsnivåerna kommer att stiga även efter år 2100 är det enligt Länsstyrelsens uppfattning i de flesta fall rimligt att ta höjd för ett längre tidsperspektiv än år 2100 när ny bebyggelse planeras.

Riksintresse för totalförsvaret

Länsstyrelsen erinrar om att för att tillgodose riksintresse för totalförsvaret som inte kan redovisas öppet ska alla planerade höga objekt skickas på remiss till Försvarmakten. Detta gäller för alla plan- och lovärenden. Utanför sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 20 meter definierade som höga objekt. Inom sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 45 definierade som höga objekt. Sammanhållen bebyggelse definieras utifrån Lantmäteriets karta i skala 1:250 000 där tätorter anges i gult på kartan.

Kommentar

Riksintressets influensområde på vattenanvändningskartan har förtydligats på kartan och influensområdet för totalförsvaret som avses har ändrats till totalförsvarets påverkansområde för motsvara Försvarets önskemål på tydlighet. Kartan med planeringsförutsättningar har förtydligats med hänvisning till separat karta med Riksintressen då den tidigare endast redovisades i rapporten.

Risken för översvämning och erosion är en fråga som ska bedömas individuellt utifrån de riktlinjer som redovisas i planen. Planen föreslår inte nya områden med nybyggnation men byggnation inom befintliga detaljplaner behöver hanteras utifrån hänsyn till de förutsättningar som ett förändrat klimat medför. Planen ger stöd i denna bedömning.

Bedömningen av havets medelvattennivå år 2100 baseras på tillgängliga underlag från SMHI och motsvarar den noggrannhet som är tillgänglig vid arbetets genomförande. Havets medelvat-tenyta i framtiden är en i planeringsförutsättning som kräver ständig uppdatering. Kust och havsplanen ska som översiktsplan aktualitetsförklaras under varje mandatperiod och i detta arbete kommer aktuella bedömningar om havets framtida medelvattenstånd att vara ett viktigt kunskapsunderlag. Frågan om havsnivåhöjningen ska genom de riktlinjer som redovisas i kust och havsplanen alltid vara en viktig förutsättning inom planområdet. Att havsnivåhöjningen är en pågående process med osäkerhet kring när olika nivåer

De redovisade 50 m för höga objekt inom sammanhållen bebyggelse justeras till 45 m höjd.

2. Försvarmakten

Försvarmakten har följande synpunkter i rubricerade ärende.

Enligt det senaste utskickade planeringsunderlaget från Försvarmakten som tillsändes kommunen i december 2018, har begreppet "influensområde" ersatts med begreppet "påverkansområde" vilket bör framgå i den nya översiktsplanen.

Bebyggelseutveckling

Försvarmakten ser positivt på Kristianstads kommun ställningstaganden kring Ravlunda och Rinkaby skjutfält, att undvika sådana åtgärder som kan innebära att riksintresse för totalförsvaret påtagligt skadas och att alla plan- och bygglovsärenden inom påverkansområden ska samrådats med Försvarmakten.

Försvarmakten ser positivt på kommunens ställningstagande kring att inga ökade byggrätter eller förtätningar föreslås inom Olseröd sommarby, Degeberga sommarby, Juleboda och Östra strand. Dock ställer sig försvarmakten frågande kring skrivelsen på sida 31 i granskningsförslaget angående ovan nämnda områden, kommunen skriver "att bebyggelsegrupperna dock kan bli intressanta att utveckla i framtiden", skrivningen föranleder en otydlighet i hur utvecklingen är tänkt att ske utan att det påverkar riksintresset för totalförsvarets militära del.

Försvarsmakten förutsätter att kommunen beaktar att riksintresset inte påtagligt skadas och att kommunen fortsättningsvis tillsänder Försvarsmakten alla plan och lovärenden inom påverkansområdena.

I granskningsförslaget på sidan 60 återfinns följande skrivning "Boende kan störas av buller från skjutfälten, vilket innebär en risk för skada på riksintresset". Boende kan säkerligen störas av buller från skjutfälten men risken för skada på riksintresset beror inte främst på att boende störs utav buller. Skadan på riksintresset beror av risk för begräsningar i Försvarsmaktens verksamhet som kan tillkomma i en ny miljöprövning av skjutfälten. Dessa begräsningar kan exempelvis uppkomma om det bor fler personer inom influensområdet för skjutfältet när en ny miljöprövning görs jämfört med tidigare miljöprövning av skjutfälten.

I granskningsförslaget på sidan 61 anges felaktig höjdangivelse vad gäller vilka ärenden som ska remitteras till Försvarsmakten. För att tillgodose de riksintressen som inte kan redovisas öppet ska alla planerade höga objekt skickas på remiss till Försvarsmakten. Detta gäller för alla plan- och lovärenden. Utanför sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 20 meter definierade som höga objekt. Inom sammanhållen bebyggelse är alla objekt med en totalhöjd över 45 definierade som höga objekt. Sammanhållen bebyggelse definieras utifrån Lantmäteriets karta i skala 1:250 000 där tätorter anges i gult på kartan.

Riksintresse för vindbruk

I granskningsförslaget beskrivs på sidan 63 hur kommunen förhåller sig till riksintresset för vindbruk. Försvarsmakten har framfört erinran vid den pågående miljötillståndsprövningen av vindkraftparken Taggen. Försvarsmakten kan även konstatera att uppförandet av vindkraft inklusive den redan tillståndsgivna parken inom Taggenområdet riskerar att innebära påtagligt skada riksintresset för totalförsvarets militära del Ravlunda skjutfält.

Försvarsmakten önskar få kommande beslut i ärendet för kännedom.

Kommentar

Skrivningen om att området kan bli intressant att utveckla i framtiden har inte aktualitet och stryks i planhandlingen.

De redovisade 50 m för höga objekt inom sammanhållen bebyggelse justeras till 45 m höjd enligt försvarets synpunkt.

Beskrivningen av att boende kan störas av buller från försvarets övningar beskriver varför restriktioner finns på bebyggelse inom området och ändras inte i handlingen.

Kristianstads kommunen står bakom riksintresset för totalförsvaret i eventuella kommande prövningar av vindkraftverk inom Taggen men befintligt miljötillstånd påverkas inte av föreslagna kust och havsplan.

3. Region Skåne

Hållbart stadsbyggande

Att tätorten Åhus har lyfts ur Kust- och havsplanen i granskningskedet är anmärkningsvärt eftersom det är denna tätort som påverkas mest av de aspekter som planen avser täcka in. En fördjupning av översiktsplanen för Åhus tätort välkomnas av Region Skåne.

Vandrings- och cykelleder

Region Skåne skulle önska en bättre beskrivning av cykelinfrastrukturen. På sidan 27, under vandring och cykel, saknas den nationella cykelleden sydostleden som passerar genom området. Den borde omnämnas eftersom den är viktig för besöksnäringen i området. En eventuell invallning skulle kunna samplaneras med nya vandrings- och cykelvägar, förslagsvis att lägga en gång- och cykelväg ovanpå eller strax innanför en vall.

Ekosystemtjänster

I planen nämns att ekosystemansatsen är en viktig utgångspunkt, bland annat i planens strategier och som ett sätt att beskriva konsekvenser för miljö, hälsa och samhällsekonomi. Region Skåne efterfrågar ytterligare fördjupning och konkretisering av vilka ekosystemtjänster som är önskvärda att utveckla i respektive område och vilka åtgärder som kan/bör vidtas för att det skall kunna ske.

Föroreningar i havet

Region Skånes har som mål i Miljöstrategiskt program 2017-2020 att till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen. Region Skåne vill att kommunen föreslår konkreta åtgärder för att minska tillförsel av näringsämnen till havet, inte minst från översvämningsområden som är identifierade som förorenade. Det behövs även göras en kvantitativ och kvalitativ bedömning av insatser för att bedöma om dessa kommer att "uppnå en avsevärd minskning av alla slags föroreningar".

Erosion

Region Skåne anser att det är positivt att Erosionsutredning Kristianstad 2018 och Kustskyddsstrategier 2018 tagits med i planförslaget. Region Skåne anser att de tre olika anpassningsstrategierna vid erosion är föredömligt beskrivna men efterfrågar beskrivningar även för andra geografiska områden än Äspet, Gropahålet och Evenemangsstranden för att hantera intressekonflikter och negativ miljöpåverkan.

Strandskydd

Region Skåne efterfrågar tydligare riktlinjer för handläggning av strandskyddsärenden i kustnära områden för bygglovs- och planhandläggning. Exempel på utvecklingsprojekt där strandskyddsfrågan hanterats på ett bra sätt ur växt- & djurlivssynpunkt samt tillgänglighetssynpunkt skulle kunna lyftas fram.

Energiproduktion

Region Skåne har som mål att regionen skall vara fossilfri 2030. I planen saknas en diskussion om hur detta mål ska nås. Inga ytterligare etableringar av vindkraft föreslås i havs- eller kustområden. Betyder detta att kommunen kan bli fossilfri med vindkraft enbart på land eller på annat sätt?

Dricksvattentillgång

Ett av Region Skånes mål är att säkra tillgången till dricksvatten för framtida generationer enligt Miljöstrategiskt program 2017-2020. Region Skåne saknar en diskussion i planen utifrån kvantitativa och kvalitativa förekomster av yt- och grundvatten.

Kommentar

Åhus som tätort har lyfts ut då det finns behov av en ny översiktsplan för hela Åhus och inte enbart den del som omfattades av kustplanens begränsning. Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen har fått i uppdrag av Kommunstyrelsen att påbörja arbetet med en översiktsplan för Åhus vilket har skett, och en kontakt med region Skåne kommer att tas i detta arbete.

Den nationella cykelleden sydostleden redovisas på rekreationskarta och i text under rubriken Vandring , cykel.

Planen sträcker sig fram till år 2030 och de redovisade områdena bedöms relevanta i det tidsperspektivet.

Problemet med tillförsel av näringsämnen, organiskt material, farliga ämnen och marint skräp till havet och dess koppling till verksamheter på land tas upp i avsnittet om Miljö kvalitetsnormer för Havsmiljön. Frågan ingår i kommunens löpande arbete med tillsyn och övervakning bland annat genom regional samverkan inom berörda avrinningsområden.

Kristianstads kommun noterar synpunkten kring hantering av strandskydd men har inga aktuella ärenden att exemplifiera med. Strandskyddsdispenser handläggs inte utifrån den översiktliga planeringen och det föreslås ingen ändring av befintligt strandskydd i föreslagen plan.

Planen föreslår inga ytterligare vindkraftverk utöver de redan tillståndsgivna inom riksintresse för vindkraft. Planeringen av vindkraft görs i vindkraftsplanen och är en planering som omfattar hela kommunens översiktliga planering

Grundvatten av god kvalitet är ett miljö kvalitetsmål som beskrivs i planhandling tillsammans med en bedömning att planförslaget inte motverkar miljömålet. Vattenförekomster och frågeställningar kring kvantitativa och kvalitativa aspekter redovisas under Miljö kvalitetsnormer under rubriken Vattenförekomster

4. Lantmäterimyndigheten Kristianstad

Lantmäterimyndigheten i Kristianstads kommun har inget att erinra mot rubricerat förslag till ändring.

SAMMANFATTNING AV YTTRANDE FRÅN KOMMUNALA NÄMNDER, BOLAG M FL

5. C4 energi

Inga synpunkter.

6. C4 teknik

Inga synpunkter.

7. Kommunstyrelsen Kristianstads Kommun

Sammanfattning

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat fram granskningsförslag för ändring av översiktsplan för Kristianstad kommuns Kust- och havsområden – Översiktsplan 2013. Syftet med planförslaget är att ange kommunens viljeriktning för mark- och vattenanvändningen inom planområdet. Planförslaget avgränsas geografiskt av det havsområde som ligger inom kommungränsen samt kuststräckan cirka 3 km inåt land. För markanvändningen inom Åhus tätort gäller Översiktsplan 2013 fram till att en ny fördjupad översiktsplan över Åhus antagits. Kust- och havsplanen omfattar tidsperspektivet fram till år 2030, med utblickar i ett längre perspektiv utifrån klimatförändringarnas effekter. Målet är fortsatt hållbar utveckling i området med strategier som hanterar kommande utmaningar. Planförslaget redovisar nulägesbeskrivning och fyra planeringsstrategier för den fysiska planeringen dvs användningen av mark och vatten inom planområdet. Strategierna är; *Balans mellan intressena längs kusten, Beredskap för framtida klimatförändringar, Bevara och utveckla unika värden, Bevara och utveckla friska ekosystem.* Kommunledningskontoret

anser att planförslaget på ett balanserat sätt jämkar de olika intressen som finns längs kommunens kustområden.

Ärendet

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat fram granskningsförslag för ändring av översiktsplan för Kristianstad kommuns Kust- och havsområden – Översiktsplan 2013. Kommunstyrelsen gav Byggnadsnämnden i uppdrag i februari 2014 att ta fram underlaget. Kommunen aktualitetsprövade gällande Översiktsplan 2013 år 2016. Översiktsplanen bedömdes aktuell förutom delarna gällande för Kust- och hav och Kristianstad stad.

Syftet med planförslaget är att ange kommunens viljeriktning för mark- och vattenanvändningen inom planområdet. Planförslaget avgränsas geografiskt av det havsområde som ligger inom kommungränsen samt kuststräckan cirka 3 km inåt land. Kristianstad kommuns havsområde omfattar ca 94 km² av Hanöbukten med en kuststräcka om ca 42 km. För markanvändningen inom Åhus tätort gäller Översiktsplan 2013 fram till att en fördjupad översiktsplan över Åhus antagits. Uppdraget att ta fram fördjupad översiktsplan för Åhus har givits av Kommunstyrelsen 2018. Kust- och havsplanen omfattar ett tidsperspektiv fram till år 2030, med utblickar i ett längre perspektiv utifrån klimatförändringarnas effekter. Planeringshorisont stämmer väl överens med kommunens visionsdokument "Vision 2030 - Vi lyfter tillsammans".

Planområdet innehåller många värden och har ett stort antal intressenter. Kusten och havet erbjuder naturupplevelser, rekreation och friluftsliv. Området har attraktiva boendemiljöer och lockar många turister varje år. Det kustnära näringslivet är ett starkt och viktigt intresse för kommunen. Målet är fortsatt hållbar utveckling i området med strategier som hanterar kommande utmaningar. Kust- och havsplanens syfte är dels att sammanfatta befintlig kunskap och de planmässiga förutsättningarna, förankra strategier och riktlinjer för kusten och havet. Planförslaget redovisar nulägesbeskrivning och fyra planeringsstrategier för den fysiska planeringen dvs användningen av mark och vatten inom planområdet. Strategierna är; *Balans mellan intressena längs kusten, Beredskap för framtida klimatförändringar, Bevara och utveckla unika värden, Bevara och utveckla friska ekosystem.*

Planförslaget ger en beskrivning av möjliga framtidsutvecklingar, ett sätt att ta hänsyn till de osäkerheter som finns i långsiktig planering. Planeringsprocessens första steg förklarar de utmaningar som klimatförändringarna innebär. Alternativa scenarier gäller hur kommunen väljer att skydda kusträckan i framtiden. Aktuell forskning visar på stor osäkerhet kring tidsaspekten i den pågående havsnivåhöjningen, det vill säga hur snabbt havsnivån kommer att stiga. Kust och havsplanen är en översiktsplan med planeringshorisont år 2030 och stor vikt läggs på att visa på framtida risker och osäkerheter i klimatpåverkan. Vid planering av markanvändning är översvämningsrisk en viktig faktor att ta hänsyn till. Effekterna av ett förändrat klimat under byggnadens förväntade livslängd ska beaktas. Redan i kustprogrammet 2009 gjordes beräkningar och analyser som visade på utmaningar som kommunen står inför med framtida stigande havs- och grundvattennivåer. Sedan dess har kunskapen om klimatförändringarnas effekter ökat. I planförslaget presenterar förväntade effekter på Kristianstads kommuns kustområden; *Höjda havsnivåer.* Kristianstads kommun har använt sig av det senaste underlaget från SMHI för beräkningar av högsta havsvattenstånd år 2100, +257cm. Detta värde består av ett förhöjt medelvattenstånd (+98 cm) enligt det värsta framtida utsläppsscenarioet, samt högsta beräknade högvattenstånd (+159 cm).

SMHI:s regionaliserade beräkningar för Sverige är baserade på FN:s klimatpanel IPCC:s senaste syntesrapport från 2014. De största osäkerheterna vad gäller framtida havsnivåhöjning relaterar till utsläppsscenarierna, hur framgångsrikt mänskligheten lyckas begränsa sina växthusgasutsläpp. Dessutom pågår intensiv klimatforskning gällande så kallade återkopplingsmekanismer som kan leda till att uppvärmningen förstärks ytterligare, exempelvis genom ökade metanutsläpp från arktiska tundran. Hur snabbt avsmältningen av inlandsisar

och glaciärer på Grönland och Antarktis sker är också associerad med osäkerheter, och kan komma att revideras i kommande syntesrapporter från FN:s klimatpanel. Som kommun har vi dock begränsade möjligheter att själva sammanställa den senaste forskningen, utan måste utgå från SMHI:s underlag.

Kusterosion. I planförslaget finns underlag från DHI där det framgår att de nuvarande erosionsproblemen längs kusten är begränsade, samt att problemen i de flesta fall orsakats av att byggnader och infrastruktur är för nära kustlinjen. I några fall orsakas erosionen av en långsam vridning av kustlinjen mot dess jämviktsriktning (process över lång tid). Erosionsproblematiken beskrivs i underlaget.

Helge å. Kustområdet hotas även från land genom höga flöden i Helge å. Arbetet med att ta fram högsta beräknade vattenstånd år 2100 har gjorts tillsammans med arbetet kring Helge å, skyddsvallar i Kristianstad stad. Beräkningar av vattennivåer i Helge å från Kristianstad och nedströms är ett viktigt underlag för kustplaneringen.

Planförslagets planeringstrategier för kusten och havet

Ett arbete behöver genomföras för att skydda och förvalta kusten. Detta arbete har påbörjats med bildande av kustgrupp bestående av tjänstemän från olika förvaltningar. För kommunen innebär detta att hitta lämpligaste metoderna för kustskydd för Kristianstad men även finansiering, ansvarsfrågan och planerande för genomförandet.

Planförslaget föreslår att kommunen arbetar med bebyggelseutveckling i tre steg; Anpassning, Skydd och Reträtt över tid. Kommunen är sedan 2009 i ett skede där anpassning av ny bebyggelse görs. För anpassning av bebyggelse föreslås en modell med zonerings av bebyggelseområden. Zoneringen är en riskbedömning och utgår från dagens kunskap och underlag. Zoneringen delas in i tre områden, *Förhöjd risk, Risk* och *Erosionsutsatta områden*. Zoneringen är utgångspunkten för bedömningar av bebyggelses lämplighet, i förslaget finns råd och anvisningar inför byggnation inom riskområden för översvämning.

Kommunledningskontoret anser att planförslaget på ett balanserat sätt jämkar de olika intressen som finns längs kommunens kustområden. Kommunledningskontoret delar planförslagets uppfattning om att arbetet med kustskydd behöver intensifieras. Kommunledningskontoret ser det som angeläget att utreda kustskyddet så att det på sikt kan reserveras ytor och sedermera eventuella åtgärder. För kommunen innebär detta ett arbete med att hitta de lämpligaste metoderna för kustskydd för Kristianstad kommuns kuststräcka. Finansiering, ansvarsfrågan och plan för genomförandet av ett kustskydd är viktigt och måste studeras vidare. Kustgruppen har påbörjat detta arbete för de områden där erosionsproblematiken bedöms vara störst.

8. Bromölla kommun

Tydlig presentation av ny information

Bromölla kommun anser att Kristianstads kommun har åskådliggjort problematiken väl med översvännings- och erosionsrisker längs sin 42 kilometer långa kuststräcka och inom sitt kustområde 3 kilometer inåt land. Ny information har presenterats från en översvänningskartering (sidan 16), där man bl.a. visar långsiktiga effekter av höjd havsnivå med exempelvis erosion i sandområden söder om Åhus (sidan 17).

Bra ekosystemansats

Ekosystemansatsen är bra presenterad. Bromölla kommun ser mycket positivt på att Kristianstads kommun - förutom de ekosystemtjänster som är livsviktiga för människor - även har lyft fram värdet av andra djur- och växter och ger dem livsutrymme.

Många viktiga intresseområden balanseras

I beskrivningen av vatten- och markanvändningen är det bra att Kristianstads kommun tydligt belyser utmaningarna med de många intresseområdena som berörs. Att totalförsvarets intressen är starkare än vindkraftsintressena och hur vindkraftsintressena balanseras med det viktiga kustnära näringslivet samt rekreationsvärdena är väl dokumenterat.

Planarbetet – ett mycket gott föredöme

Bromölla kommun ser Kristianstads kommuns planarbete som ett mycket gott föredöme när det gäller PBL 2 kap 3§ angående bebyggelse på lämplig mark avseende hänsynen till riskerna för översvämning och stranderosion.

Intressen sjöfart och höga naturvärden: Påverkas naturvärdena av grumling under och efter muddringsarbeten?

Sjöfartens intressen är särskilt viktiga i Åhus. Här sker muddringkontinuerligt i farleden till hamnen. Strax norr därom finns ett område i havet med höga naturvärden, enligt naturvärdeskarta från MARMONIprojektet 2015 (sidan 24). Det vore värdefullt att belysa hurvida muddringen i farleden påverkar dessa naturvärden, avseende grumling och sedimenttransport under och efter muddringsarbetena.

Intressen rekreation och ökad turistnäring – markens naturvärden

Det är positivt att människor är intresserade av att röra sig fritt i naturen vid kusten. Emellertid uppstår det problem av markslitage och markerosion vid ett ökat besöksstryck. Det vore önskvärt att belysa hur detta förebyggs vid bland annat mountainbikeaktiviteter utanför allmänna stigar och cykelvägar i erosionskänsliga miljöer.

Brunifieringsproblematiken i planen

Man har betonat vikten av god vattenkvalitet för att behålla de attraktiva värdena vid kusten. Det skulle vara värdefullt att brunifieringsfrågan och dess koppling mellan kust och inland tas upp i planen. Gott samarbete mellan Kristianstads kommun och Bromölla kommun i riksintresset Tosteberga kustområde De riksintressanta strandängarnas utbredning vid Tostebergakusten kan påverkas allvarligt av framtida havsnivåhöjningar.

Bromölla kommun ser mycket positivt på Kristianstads kommuns önskan om ett framtida gemensamt planeringsarbete för en eventuell reträtt.

Kommentar

I planen beskrivs risken generellt för spridning av föroreningar, fysiska skador på botten samt grumling av vattnet, vid muddring i hamnbassängen och kanalen. Påverkan på naturvärden ingår dock som en väsentlig del i den miljöprovning som föregår varje muddringstillfälle.

Bedömning av negativa effekter av ökat besöksstryck måste göras från fall till eftersom naturvärden i vissa fall kan gynnas av markslitage. För övrigt hänvisas till planens riktlinjer för att utveckla kustens och havets unika värden, som innebär att turism ska utvecklas med hänsyn till kustens unika natur- och kulturmiljöer.

Problemet med tillförsel av näringsämnen, organiskt material, farliga ämnen och marint skräp till havet och dess koppling till verksamheter på land tas upp i avsnittet om Miljö kvalitetsnormer för Havsmiljön. Brunifiering nämns inte specifikt, men frågan ingår i kommunens löpande arbete, inte minst genom biosfärområdet och regional samverkan inom berörda avrinningsområden.

Kristianstads kommun instämmer i att samarbete mellan kommunerna inom skyddade områden längs kusten hittills har varit framgångsrikt, och bör fortsätta.

SAMMANFATTNING AV YTTRANDE FRÅN SAKÄGARE, INTRESSEORGANISATIONER, FÖRENINGAR, ÖVRIGA

9. Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla

Kristianstad kommun har uppdaterat förslaget till Kust och havsplan och kompletterat planen med flera rapporter t ex Erosionsutredning och Kustskyddsstrategier.

Högsta vattenståndet i havet år 2100 har uppdaterats till +2,57 m och lägsta nivå för bebyggelse blir då +3,3m. Det stigande vattenståndet kommer att orsaka erosion och långsamt förflytta stranden inåt land. Detta är egentligen inget problem för det rörliga friluftslivet, eftersom stranden kommer att finnas kvar även om den flyttar sig. Däremot uppstår stora problem om bebyggelse ligger alltför nära stranden, och särskilt om det anläggs hårda erosionskydd t ex av sten eller betong. I så fall försvinner den öppna sandstranden. Stenarna gör att vågornas kraft reflekteras, sanden sugas utåt och erosionen förvärras i närområdet. Detta har redan hänt på några små avsnitt t ex söder om Revhaken. Enligt Kustskyddsstrategins förslag vill man lösa detta genom att avgränsa dessa strandområden med en stenpir eller hövd och fylla på sand (strandfodring). Strandfodringen måste sedan upprepas så fort vågor och strömmar åter har spolat bort sanden.

Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla anser i stället att man bör inleda en ordnad reträtt för att bevara den naturliga sandstranden. De stugor som ligger alltför nära havet och särskilt de som anlagt hårda erosionshinder och därmed redan förstört sandstranden bör avvecklas. Detta blir på lång sikt bättre och billigare än att dyra strandfodringar upprepas gång på gång. Ett första steg måste vara att upplysa allmänheten om att hårda strandskydd skadar sandstränderna och se till så att inga nya hårda erosionshinder byggs eftersom dessa hindrar de naturliga strandprocesserna och ger skador på de angränsande strandområdena. Därefter bör man ta i tu med att avveckla de hårda strandskydd, som trots strandskyddslagen finns idag.

Kommentar

De förslag till hantering av stranderosionen som presenteras i Kustskyddsstrategier är möjliga förslag på åtgärder som kan ge vissa effekter vilket också beskrivs. Förslagen ska inte ses som ett valt alternativ som ska genomföras. Strandfodringar är en dyr temporär lösning och den ska bedömas tillsammans med andra alternativ vid ett beslut om lämplig åtgärd.

Planen tydliggör problematiken med hårda skydd och att hårda skydd skyddar en fastighet/byggnad på bekostnad av strandens förmåga att utvecklas och finnas. Det kunskapsunderlag som tagits fram kring kusterosion inom planarbetet visar på komplexiteten och konsekvenser av de val som görs.

10. Sven-Erik Magnuson

Planens syfte skall enligt kommunen vara följande.

1. Att sammanställa befintlig kunskap och underlag för att skapa en helhetsbild av de planmässiga förutsättningarna och de olika intressen som finns längs kusten och i havet.
2. Att ange politiskt förankrade strategier och riktlinjer för hur kusten och havet kan användas samtidigt som de naturliga ekosystemen förvaltas och förstärks.

Vid en genomläsning av förslaget till Kust- och havsplan (KHP) ser man att punkt 1 omfattar många dokument som på ett tydligt sätt beskriver områdets olika värden. Under punkt 2 beskrivs däremot på ett otydligt och överskådligt sätt de strategier och riktlinjer som skall användas för området, med hänsyn taget till klimatförändringen och den därtill kopplade pågående och framtida havsnivåförändringen. Hanteringen av havsnivåförändringen samt den nuvarande och framtida kusterosionen beskrivs på flera ställen i långa resonemang, men få

konkreta förslag beskrivs. Även om kunskapsläget hela tiden behöver förbättras finns det redan nu tillräckligt med kunskap för att omedelbart lägga fast konkreta strategier.

Havsnivåförändringen och nivå för samhällsplaneringen

Befintlig text sid 17

"För att få högsta beräknade vattenstånd vilket inte finns uträknat specifikt för Kristianstad används mätstationerna Kungsholmsfort och Simrishamn där ligger värdena på 155 respektive 161 cm (Klimatologi nr 45, 2017). Ett avståndsviktat medelvärde (för Åhus hamn), ger ett värde på 159 cm. Summa, $98+159$ cm, ger ett högsta beräknat vattenstånd år 2100 på 257 cm (RH2000). Havsnivå+2,57 blir det värsta scenario som utgör underlag för planeringen i kust och havsplanen".

I texten ovan relaterar man till ett "högsta beräknade vattenståndÅhushamn.....på 159 cm". Det finns ett annat värde som inte är beräknat utan uppmätt i verkligheten. Backafloden 1872, ett mycket högt vattenstånd, förorsakat av en orkan, som drabbade södra Östersjön och där man i Falsterbo uppmätte ett vattenstånd på 2,4 meter över normalt vattenstånd. Rimligare vore alltså att man i KHP angav summan $0,98\text{m}+2,40\text{m} = 3,38$ meter över nuvarande havsyta som underlag för planeringen i KHP. Tilläggas kan att så sent som år 2017 i januari uppmättes ett högvatten i Åhus hamn på ca 1,25 meter över normalvattenståndet. Det ligger endast 34 centimeter under värsta scenariot som man föreslår i KHP. Många prognoser pekar på att våldsamma väderleksförhållanden kommer att öka, både i styrka och förekomst. Detta visar med all tydlighet att man i KHP borde använda ett värde på ca 3,40 meter över havet som planeringsunderlag.

Kusterosion och hårda erosionsskydd

Befintlig text sid 17

"Under 2018 färdigställde DHI Group AB en erosionsutredning av Kristianstads kommuns kust. Utredningen visade att de nuvarande erosionsproblemen är relativt små, samt att problemen i de flesta fall orsakas av att byggnader och infrastruktur tillåtits för nära kustlinjen. I några fall orsakas erosionen av en långsam vridning av kustlinjen mot dess jämviktsriktning (vilket är en process som sker över lång tid)."

"Erosionsproblematiken i form av akut erosion genom ras av sand och vegetation ser vi längs stränderna från Åhus söderut. Erosion är en naturlig process som innebär att material transporteras från en plats till en annan. Så länge det finns plats för sand och sediment att röra sig, både längs med och ut och in, är stranden ett gott skydd för landskapet innanför och påfyllning av sand från havet sker naturligt."

"I de fall där det finns bebyggelse på stranden och i dynerna innanför förhindras den naturliga transporten och påfyllningen av sand. Samma effekt ger så kallade hårda strukturer, som används i syfte att skydda bebyggelsen. Istället kan erosionen förvärras, där eller på annan plats, och strandens totala volym sand minska av sådana åtgärder. Utrymmet för en dynamisk rörelse i strandzonen minskar även när havet stiger och stranden trängs in mot en bebyggd kustlinje."

Sammanfattningsvis konstaterar man på sid 17 i KHP

- att problemen med kusterosion orsakats av att byggnader och infrastruktur tillåtits för nära kustlinjen.

- att hårda strukturer för erosionsskydd, som används längs stranden, kan förvärra erosionen där eller på annan plats samt att strandens totala volym sand minskar. Detta gör också att den för allmänheten tillgängliga sandstranden försvinner och endast de hårda oframkomliga utfyllnaderna finns kvar. Slutsatsen måste bli att stoppa framtida hårda erosionsskydd, samt att omedelbart åtgärda de olagliga hårda erosionsskydd som byggts. Med de numera kommunalt aviserade regelbundna drönarflygningarna längs kusten bör det också fotografiskt bli lätt att övervaka att inga nya olagliga erosionsskydd byggts. Man har i KHP helt missat att beskriva en strategi för att åtgärda alla de olagliga hårda erosionsskydd som byggts längs kusten.

Skydd vid kusterosion, strandfodring

Befintlig text sid 84

”Strandfodring försöker efterlikna naturlig ackumulation av sand på stranden. Åtgärden gynnar både enskilda och allmänna intressen, framförallt rekreation. Fodringen försvinner gradvis eller snabbt, exempelvis vid storm. Den kräver återkommande underhåll. Växt- och djurliv påverkas både vid sandtäkt och vid fodring. Kräver tillstånd. Kostnaden för skydd är stor och återkommande.”

I texten ovan står att ”Åtgärden gynnar både enskilda och allmänna intressen, framförallt rekreation.” Det är ett helt felaktigt resonemang. Givetvis gynnar skattebetald strandfodring specifikt den enskilde markägaren, men allmänheten är mycket mer betjänt av att havets vågor, helt kostnadsfritt och på ett ekologiskt hållbart sätt, hämtar rätt sorts sand från ovanliggande stranddyn, om denna möjlighet inte förstörts genom stenutfyllnader eller andra hårda erosionskydd.

Många nackdelar med strandfodring beskrivs på sid 84 i KHP.

- Fodringarna försvinner gradvis eller snabbt, exempelvis vid storm.
- Den kräver återkommande underhåll
- Växt- och djurliv påverkas både vid sandtäkt och vid fodring.
- Kostnaden för skydd är stor och återkommande.

Slutsatsen måste bli att strandfodring inte är ett ekologiskt eller samhällsekonomiskt försvarbart alternativ, speciellt inte eftersom vi har en kontinuerlig havsyttehöjning.

Skydd vid kusterosion, planerad reträtt

Befintlig text sid 84

”Reträtt är en anpassning till havets medelvattenstånd och förändringar i kustlinjen. Åtgärder gynnar naturligt landskap och ekosystemtjänster, som rekreation. Reträtt innebär förlust av land och enskild egendom om havet höjs eller om stranden och sanddynerna inte kan fyllas på med sand naturligt. Kräver inget tillstånd (eventuell omprövning av detaljplaner och områdesbestämmelser). Inga kostnader för skydd, men engångskostnad för reträtt.”

Den enda strategiskt långsiktigt ekonomiskt och ekologiskt hållbara hanteringen av den pågående havsyttehöjningen med åtföljande kusterosion är planerad reträtt.

I KHP beskrivs bland annat följande fördelar

- Åtgärder gynnar naturligt landskap och ekosystemtjänster, som rekreation.
- Kräver inget tillstånd (eventuell omprövning av detaljplaner och områdesbestämmelser).
- Inga kostnader för skydd, men engångskostnad för reträtt.

I KHP ovan beskrivs också följande.

”Reträtt innebär förlust av land och enskild egendom om havet höjs eller om stranden och sanddynerna inte kan fyllas på med sand naturligt.” Vet inte hur man skall tolka denna mening i detta sammanhang. Oavsett om man använder hårda erosionskydd, strandfodring eller planerad reträtt kommer havsytan att höjas och kustlinjen förflyttas in över land och enskild egendom. Stryk denna mening från planerad reträtt och lägg in den på lämpligt ställe där den omfattar både hårda erosionskydd, strandfodring och planerad reträtt. Den springande punkten är om man bokstavligen talat kortsiktigt skall slänga skattepengar i havet på åtgärder som hårda erosionskydd och strandfodring eftersom dessa under tiden skadar de naturliga ekosystemen och kustens attraktivitet och som på sikt är helt verkningslösa för att stoppa kusterosionen.

skydd vid kusterosion

Miljökvalitetsmål på land och i havet

Befintlig text sid 101, Sammanfattning miljömål.

”Riktlinjer och preciseringar är till stor hjälp och ledning när Kust- och havsplanen ska genomföras. Planen bedöms bidra till att målen kan uppfyllas”

Många av de lokala och nationella miljömålen är mycket viktiga som utgångspunkt för att identifiera hot och prioritera insatser för kust och hav i den kommunala Kust- och havsplanen. I KHP borde man under rubriken ”Sammanfattning miljömål” välja ut ett antal konkreta åtgärder, kopplade till miljömålen, som skall prioriteras.

Exempel på konkreta insatsområden som påverkar Hanöbukten är:

- Brunifiering, järnutfällning samt näringstillförsel från Helgeåns avrinningsområde.
- Utsläpp av läkemedelsrester från reningsverk.
- Utsläpp av miljöskadliga ämnen från industriella avloppstuber direkt ut i havet.

Sammanfattning av synpunkter

Tydligare strategier, för att kunna hantera havsytehöjningen, behöver skrivas in i Kust- och havsplanen enligt nedan.

- KHP borde använda ett värde på ca 3,40 meter över havet som planeringsunderlag. (0,98m+2,40m = 3,38 meter över nuvarande havsyta).
- Stoppa framtida hårda erosionskydd, samt omedelbart åtgärda de olagliga hårda erosionskydd som byggts.
- Strandfodring är inte ett ekologiskt eller samhällsekonomiskt försvarbart alternativ, speciellt inte eftersom vi har en kontinuerlig havsytehöjning.
- Den enda strategiskt långsiktigt ekonomiskt och ekologiskt hållbara hanteringen av den pågående havsytehöjningen med åtföljande kusterosion är planerad reträtt.

Kommentar

Bedömningen av havets medelvattennivå år 2100 baseras på tillgängliga underlag från SMHI och motsvarar den noggrannhet som är tillgänglig vid arbetets genomförande. Havets medelvattenyta i framtiden är en planeringsförutsättning som kräver ständig uppdatering. Kust och havsplanen ska som översiktsplan aktualitetsförklaras under varje mandatperiod och i detta arbete kommer aktuella bedömningar om havets framtida medelvattenstånd att vara ett viktigt kunskapsunderlag. Frågan om havsnivåhöjningen ska genom de riktlinjer som redovisas i kust och havsplanen alltid vara en viktig förutsättning inom planområdet.

Strategierna är en viljeinriktning som konkretiseras med riktlinjer till stöd för planeringen. Det finns en strävan efter tydliga riktlinjer för att få en enkel planeringsprocess. När det gäller klimatförändring och kusterosion är behovet av aktuell kunskap stort och planhandlingen bidrar med kunskap men också med ett förhållningssätt där många aspekter behöver vägas samman i varje individuellt ärende innan beslut kan tas. Planen tydliggör problematiken med hårda skydd och att hårda skydd skyddar en fastighet/byggnad på bekostnad av strandens förmåga att utvecklas och finnas. Det kunskapsunderlag som tagits fram kring kusterosion inom planarbetet visar på komplexiteten och konsekvenser av de val som görs.

En strandfodring är en kortsiktig lösning som gynnar rekreationsintresset genom att den utökar eller skapar sandstrand för en period som beroende på väderförhållande är osäker i tid.

Genom att ta bort hårda skydd på privata fastigheter får man en naturlig strandutveckling. Stranden kan då komma att utvecklas på privat fastighetsmark och allmän tillgänglighet kan inte garanteras.

Problemet med tillförsel av näringsämnen, organiskt material, farliga ämnen och marint skräp till havet och dess koppling till verksamheter på land tas upp i avsnittet om Miljökvalitetsnormer för Havsmiljön. Brunifiering, järnutfällning och läkemedelsrester nämns inte specifikt, men

frågan ingår i kommunens löpande arbete med tillsyn och övervakning, inte minst genom biosfärområdet och regional samverkan inom berörda avrinningsområden.

Detta utlåtande utgör en del av antagandehandlingen "Ändring av översiktsplan 2013 avseende kusten och havet", Kristianstads kommun. Till översiktplanen hör även en planbeskrivning och 4 stycken kartor. Alla handlingar finns att läsa och ladda ner på **www.kristianstad.se/kustochhavsplan** Där kan du även ta del av översiktsplanen genom en digital karta